

Šī grāmata ir daiļdarbs. Katra līdzība starp neliešiem šajā stāstā un īstajiem pliekanajiem izdzimtieņiem, kas apdzīvo pilsētu, kuru es ienīstu vairāk nekā vēzi, ir pilnīgi nejauša. Katrs, kurš pretendē uz to, ka ir attēlots šajā romānā, cieš no spēcīgām slimīgas patmilas izpausmēm, ar kurām nekavējoties būtu jātiek galā.

Vispārīgā aina, kā puīši mēdz teikt, ir degradēta sabiedrība, kuras entuziasms ir skaidrs viltojums. Pretenciozitāte, neīstais entuziasms, pastāvīgā dzeršana un seksuālā izlaidība, nepārtrauktā ķildošānās par naudu, aģents, kurš spēj pārliecināt jebkuru, lielo vīru cienīgā gaita (un viņu parastā absolūtā nespēja līdz galam pabeigt iesākto), nemitīgās bailes zaudēt visu šo pasakaino zeltu un kļūt par niecību, kas viņi allaž ir bijuši, nekrietnie triki, viss šis nolādētais maisījums nāk no šīs pasaules.

Reimonds Čendlers 1946. gada 12. janvārī
vēstulē Alfrēdam A. Knofam

Ceļa zīme vēstīja, ka šeit sākas HOLIVUDA. Burti bija milzīgi lieli. Lielī kā ārišķīgo pilsētu mīlotāju sapņi. Ceļa zīme pavēstīja šo ziņu visai pasaulei, un katrs varēja to saskatīt cauri Losandželosas smogam.

Savulaik zīme vēstīja, ka šeit sākas HOLIVUDLENDĀ. Tagad vairs ne. Pirms pārdesmit gadiem burti «LENDĀ», kurus neviens neremontēja, bija sadrupuši un noripojuši lejup pa pakalniem – Holivudhilsas pakalniem ar pilīm līdzīgajām Holivudhilsas mājām. Mājām, kuras maksāja trīs miljonus, piecus miljonus, tik daudz miljonus dolāru, cik vien to īpašnieki vēlējās iztērēt, mājām, kurās dzīvoja filmu zvaigznes, filmu zvaigžņu sievas, filmu zvaigžņu mīļākās un filmu zvaigžņu personiskie treneri, kuri drāza filmu zvaigžņu mīļākās tajā laikā, kad filmu zvaigznes nebija mājās, jo filmās tēloja cilvēkus, kuri mīl savu ģimeni.

Nolaidieties mazliet zemāk, un jūs būsit nokļuvī Losfelizā ar tās mazākajām, tomēr pietiekami lielajām un tomēr ļoti glitajām mājām, kuras vairāk domātas vidusšķīrai, ja par vidusšķīru uzskatām ģimeni, kura ik gadu sarauš no divsimt piecdesmit tūkstošiem līdz pusmiljonam dolāru. Tā bija Losandželosas vidusšķīra.

Laižoties pa pakalniem zemāk,
zemāk,
zemāk,

gluži kā jūs ekspresi brauktu uz šķīstītavas pagrabstāvu, jūs beidzot nonākat Holivudā. Dubļi, kvēpi, transports. Bezpajumtnieki. Tie ir redzami

pat ar neapbruņotu aci. Pārējie ir tikai meksikāņi, kuri braukalē savos lētajos autiņos, narkomāni, kas atslēgušies turpat uz ielas – varbūt atslēgušies, bet varbūt arī miruši, – un vesels bars pilsētas bērneļu, kuri jau ir apvienojušies bandās. Protams, šeit ir arī dažas kinostudijas.

Bija vakars. Kinostudijas bija slēgtas. Braukalējošie meksikāņi un bērneļu bandas darbojās pilnā sparā. Holivuda piederēja viņiem.

Šeit bija arī tas baltais zellis. Viņš nebija vienkārši baltais tādā nozīmē kā parasts rožaini sārts baltādainais cilvēks. Šis zellis bija pilnīgi bāls baltais. Šķita, ka pat viņa nieres, ja vien tās būtu redzamas, būtu baltas. Vairums divdesmitgadnieku šajā pludmales un saules zemē nebija tik bāli. Zella seju aizsedza savēlušos matu lēkšķes, kas bija netīras un sapinkātas gluži kā tās raupjās virvju slotas, ar kurām tīra grīdas. Zellis pārvietojās lēnā, tenerējošā apdullināta cilvēka gaitā, kas atgādināja deju ar neredzamu partneri – dzērāju vai narkomānu, un, neviena īpaši neievērots, kā kārtējais narkomāns ekstāzē pārgriļojās pāri automašīnu stāvvietai un ietenterēja diennakts tirdzniecības centrā, kurā tirdzniecība notika aiz letes. Aiz letes stāvēja pārdevējs – diennakts tirdzniecības centra daudzkrāsainajā formas krekļā ģērbies tumšādainis zellis, kurš patlaban ievadīja kases aparātā pirkumu cenas. Pircēja bija veca Krievijas ebrejiete, kura kopā ar vīru bija izdzīvojusi *SS Einsatzgruppen* sarīkotajā asinspirtī Zagrodskā un kādu dienu ieradusies Amerikā – Kalifornijā, Silverleikā, kur viņas vīru kādu vakaru, kad viņš bija izvedis pastaigā suni, piecpadsmit dolāru un dažu centu dēļ nospārdīja līdz nāvei. Aiz letes stāvošais pārdevējs neko par to nezināja. Tas viņu neinteresēja. Viņš pat nemācēja izrunāt vārdu *Einsatzgruppen*. Tieši tajā brīdī viņu interesēja pāris trīspadsmitgadīgu puikēļu, kuri mēģināja nospert no letes «*Penthouse*» numuru – ne tāpēc, ka būtu gribējuši apskatīt plikas meičas – viņi tās par baltu velti varēja aplūkot kabeļtelevīzijā –, bet tāpēc, ka nospert tādu mēslu no letes bija daudz grūtāk, nekā nospert to jebkurā citā tirdzniecības zāles vietā, – kamēr pārdevējs norēķinājās ar veco krievieti, kura viņam nepatika, jo allaž par kaut ko sūdzējās. Viņš neko nezināja par Zagrodsku, par viņas vīru un par to, ka viņai bija pamatots iemesls sūdzēties, jo pasaule ne reizes nebija izdarījusi viņai neko labu.

Pārdevējs pamatīgi iebelza abiem puikām. Viņš sita ar roku, un puikas griezdamies aizvirpuļoja garām Emilio un Karmenai, kuri bija apmetušies pie piena produktu vitrīnas diennakts tirdzniecības centra zāles otrajā pusē. Emilio roka atradās aiz Karmenas svītera, un viņš patlaban mēģināja izdabūt no krūštura Karmenas kreiso krūti. Emilio grasījās kārtīgi samīļot Karmenu, tāpat kā to šeit – pie piena produktu vitrīnas diennakts tirdzniecības centra zāles otrajā pusē – bija darījis daudzas citas reizes, jo šī bija viena no nedaudzajām vietām, kur viņš varēja paglāstīt Karmenu, jo Karmenas tēvs ienīda Emilio, jo uzskatīja puisi par nekam nederīgu sliņķi, kura vienīgais nolūks bija izdrāzt viņa meitu.

Karmenas tēvam bija taisnība.

Karmenas tēvam būtu vajadzējis labāk uzmanīt savu meitu.

Emilio ar kreiso roku masēja Karmenas pilnīgo meksikānietes dibenu. Emilio patika Karmenas pilnīgais meksikānietes dibens, un viņš savā visseksīgākajā balsī čuksteja Karmenai ausī, ka viņam ļoti patik Karmenas pilnīgais meksikānietes dibens, kas Karmenu ļoti aizvainoja, jo viņas ģimene bija ieradusies no Ekvadoras.

Emilio saņēma pļauku tieši pa seju. Vēlāk abi kaislīgi milēsies viņa vecā ševroleta aizmugures sēdekli, bet patlaban Karmena pārskaitusies devās projām, pa ceļam bāzdama krūti atpakaļ krūsturī, bet Emilio lūgdamies un dievodamies steidzās viņai pakaļ.

Viņi aizspraucās garām Badijam un Alfonso. Badijs un Alfs līdzinājās trīsdesmito gadu klaunu pārim Ebotam un Kostello mūsdienās – Badijs bija maza auguma resnītis, bet Alfs bija garš pieklājīga izskata vīrs, vismaz tāds viņš varēja šķist tiem, kuriem patik atpakaļ pieglausti mati un nelieli bārdas rugāji. Viņš izskatījās tieši tāds, kā tie seši vīri, kuri bija redzami televīzijas seriāla «*Miami Vice*» katrā sērijā. Alfonso patlaban bija izvilcis no tirdzniecības centra alus dzesētāja ceturtdaļlitra kārbu, attaisījis to un sūca alu. Divdesmit astoņu gadu vecumā Alfam alus kārbas nozagšana sagādāja tādu pašu skolaspuikas baudu, kādu izjuta trīspadsmitgadīgie puikas, mēģinādami nospert no letes «*Penthouse*» numuru.

Badijs neizjuta nekādu patikamu satraukumu. Badijs tikai nervozēja. Viņš nervozēja tāpēc, ka Alfs bija nozadzis alu, nervozēja par visu, kas

šovakar bija gaidāms. Viņš nervozēja tāpēc, ka negribēja būt nervozs. Badijam bija apnicis būt nervozam. Viņš vairs negribēja būt nervozs. Badijs bija sev iestāstījis, ka drīz, pavisam drīz, pateicoties Alfonso, viņš kļūs par aukstasinīgu zelli.

Alfonso izdzēra alu un devās uz letes pusi. Pa ceļam viņš paķēra pāris paciņas cepumu «*Twinkies*» un nometa tās uz letes, aiz kuras stāvēja pārdevējs, kurš bija ģērbies diennakts tirdzniecības centra daudzkrāsainajā formas kreklā, pie kura bija piespraude ar viņa vārdu «Periss», un kurš bija Badija istabas biedrs.

Pat nepaskatījies uz paciņu, Periss ievadīja kases aparātā «*Twinkies*» cenu, gluži tāpat kā viņš šo trīsdesmit diennakts tirdzniecības centrā aiz letes nostāvēto nakšu laikā bija ievadījis tajā neskaitāmu «*Ho-Ho*», «*Ding Dong*», «*Slim Jim*» un «*Chochodile*» paciņu cenu.

– Trīs dolāri trīsdesmit, – Periss teica.

– Par «*Twinkies*» paciņu? – Alfonso vaicāja.

– Un par izdzerto alu, – Periss pamāja uz izliektajiem spoguļiem pie zāles griestiem.

Alfonso paskatījās uz spoguļi un tad uz Perisu. Viņš pasmaidīja. Smails teica: «Ej pupās.» Alfonso teica: – Vai tad tu neesi diennakts tirdzniecības centra pārdevējs? Vēl daži gadi šajā darbā, un tad viņi varbūt ļaus tev strādāt dienas maiņā.

– Trīs dolāri trīsdesmit.

– Bet ja nu man tādas naudas nav?

Alfa smails joprojām vēstīja: «Ej pupās.»

Badijs: – Alf, dod viņam naudu.

Alfonso turpināja skatīties uz Perisu, turpināja smaidīt, turpināja gaidīt, ka Periss kaut ko darīs, darīs to *kaut ko*, par ko Alfs zināja, ka Periss to nemūžam nedarīs, bet stāvēs, kamēr Alfs veltīs viņam trāpīgas asprātības.

Badijs atkal teica: – Dod viņam naudu.

– Stulbā jēradvēsele, – Alfonso raudzījās taisni uz priekšu, taču šie vārdi varēja būt veltīti vai nu vienam istabas biedram, vai arī abiem kopā.

Badijs sameklēja naudas maku.

– Ņem.

Badija pirksti trīcēja tā, ka viņš ar grūtībām izvilka dažas naudaszīmes un nolika uz letes.

– Ņem naudu.

– Stulbā jēradvēsele, – šoreiz tas neapšaubāmi bija teikts Badijam.

Badijs Alfam: – Mums nav vajadzīgas papildu nepatikšanas. Vismaz ne šovakar.

Periss Badijam: – Kāpēc tu pinies ar šo zelli?

Tas bija retorisks jautājums. Periss pietiekami labi pazina Badiju un zināja, ka tas sapņo kļūt par uzņēmīgu spēles dalībnieku – par vīru, kuram ir sakari un kurš tiek respektēts. Badijs, tāpat kā jebkurš Losandželosas iedzīvotājs, vēlējās būt ievērojams.

Tips, par kura mācekli Badijs bija kļuvis, – Alfonso – nebūt nebija tāds, par kādu Badijs vēlējās kļūt, taču viņam sekmīgi izdevās atdarināt Alfonso jociņus, un viņš izlikās, ka pieņem arī visu pārejo, tādejādi atrašanās Alfonso tuvumā lika Badijam justies tā, it kā viņš bez aizķeršanās un lieliem soļiem tuvotos savam mērķim – nozīmīgo vīru pasaulei.

Perisam bija pilnīgi vienalga, ar ko kopā un ko Badijs dara, taču Alfs bija tik acimredzams mūdzis, ka Perisam gribot negribot izlauzās jautājums: – Kāda velna pēc tu nosit laiku kopā ar viņu?

– Vai tu nevarētu raizēties pats par saviem sūdiem? – Alfonso metās aizstāvēt Badiju.

– Es ar tevi nerunāju.

– Toties es runāju ar tevi... – Alfonso piespiedās pie letes. Lete bija vienīgais šķērslis starp viņu un Perisu, un Alfonso bez kādam pūlēm būtu varējis krietni un no visas sirds iespert Perisam pa dibenu, ja vien viņam šāda vēlme rastos.

Periss tik tikko manāmi pakāpās atpakaļ.

– Raizējies pats par saviem sūdiem, vai arī es sagādāšu tev sūdus, par kuriem raizēties.

Viņi blenza cits citā. Alfa skatiens bija saniknots, Perisa – bažīgs, Badija – izbiedēts. Badija acis šaudījās pa zāli, piere bija vienos sviedros, un viņš nepavisam nebija pārtraucis izturēties kā nervozs cilvēks.

Viņš paspēra mazu solīti tuvāk durvīm: – Es... Man jāiet...

- Esi tik laipns, Badij. Šis zellis spēj sagādāt tev vienīgi nepatīkšanas.
- Vai tu esi viņa mamma? – Alfonso neatlaidās.
- Un kas esi tu? Siks un iedomīgs bandītiņš.

Periss automātiski samirkšķināja acis, gaidīdams belzienu pa galvu, kam vajadzēja sekot pēc šādas mutes brūķēšanas.

Tomēr šī piezīme īpaši neuztrauca Alfonso, viņš tikai sāka smaidīt vēl nicīgāk.

– O jā, es neesmu nekas. Tu varētu šos vārdus atkārtot nākamreiz, kad ievadīsi kases aparātā kādas «*Big Guzzle*» paciņas cenu. Es neesmu nekas... un tu neesi nekas cits kā vien neveiksminieks.

Perisa atmiņā uzplaiksnija kāda aina. Aina, kurā viņa kliedz tieši šos pašus vārdus. Atmiņas iedūra kā ass dzelonis, tās bija kā nedzīstoša brūce.

- Aizveries! – Periss uzkiedza.
- Kā pasaule izskatās no tās letes puses? Sāc pierast pie šīs ainas.
- Vācies projām!

Alfonso aizvācās. Viņš to darīja ar acīm redzamu kaifu. Badijs vilkās viņam aiz muguras.

Periss palika stāvam savā vietā, izjuzdams kaunu par tikko piedzīvoto pazemojumu.

Pēc īsa mirkļa tajā vietā, kur bija stāvējis Alfonso, nostājās netīrs baltais zellis. Viņam bija pilnas rokas ar saldētiem *burritos**. Naksnīgo narkomānu aprindās saldēti *burritos* bija iecienīti. Netīrais baltais zellis palaida tos vaļā, un *burritos* gluži kā izdedžu kaudze smagi nobūkšķēja uz letes.

Periss nedomādams pārlaida acis *burritos*, tāpat kā viņš šo trīsdesmit diennakts tirdzniecības centrā aiz letes nostāvēto nakšu laikā bija pārlaidis skatienu desmitiem saldētu *burritos*, saldētu picu, saldētu hamburgeru un saldētu maiziņu ar čili mērci.

Trīsdesmit naktis.

Viens mēnesis.

* *Burrito* (daudzsk. *burritos*) – meksikāņu ēdiens: plānā, neraudzētas miklas pankūka ietīts pildījums.

Daudz laimes jubilejā, Peris.

Periss teica: – Astoņi dolāri.

Netīrais baltais zellis iebāza roku kabatā, un bālie pirksti izvilka banknoti. Simts dolāru banknoti. Netīrais baltais zellis pasniedza naudaszīmi Perisam, itin kā tā būtu pati parastākā lieta pasaulē – netīrs baltais zellis nakts vidū ierodas diennakts tirdzniecības centrā, lai nopirktu saldētus *burritos* un samaksātu par tiem ar simts dolāru banknoti.

Periss paņēma naudaszīmi un rūpīgi to aplūkoja, itin kā būtu spējīgs atšķirt viltotu banknoti no īstas. Pievērsis Benam Franklinam visu nepieciešamo uzmanību, viņš teica Netīrajam baltajam zellim: – Sociālās palīdzības dienests tev labi palīdzējis, vai ne? Es allaž esmu zinājis, ka pat nabadzīgie baltie zeļļi ir bagāti.

Ar grūtībām sagrabinājis naudu, Periss izdeva Netīrajam baltajam zellim atlikumu. Netīrais baltais zellis iebāza naudaszīmju sauju kabatā ar tādu izteiksmi, it kā nupat par savu naudu būtu saņēmis lietotu higiēnisko salveti.

Paņēmis *burritos*, Netīrais baltais zellis aiznesa tos – pa ceļam daži izkrita un atsītās pret linoleju – līdz diennakts tirdzniecības centra mikroviļņu krāsnij un sabāza visus tajā.

Periss, kurš stāvēja aiz letes un vēroja šo soloizrādi, iznāca šaipus letes:

– Klau! Liec pa vienam.

Šajā brīdī trīspadsmitgadīgie resgaļi, kuri visu laiku bija gaidījuši izdevīgu brīdi, paķēra no letes «*Penthouse*», kuru bija vērojuši visu vakaru.

– Ei! – Periss pievērsās puikām.

Netīrais baltais zellis ieslēdza mikroviļņu krāsni.

Pārblīvētā mašina iegautojās, sāka mirkšķināt lampiņu, nopaukšķēja un gluži kā staru kūli izspļāva *burritos* pa visu zāli.

Puikas izspruka pa durvīm.

Visās malās mētājās, tecēja un pileja *burritos* sastāvdaļas.

Periss palūkojās uz savu attēlu vienā no diennakts tirdzniecības centra drošības spoguļiem. Viņa daudzkrāsainajā formas tērpā ģērbtais augums, ko izkropļoja liektais spoguļa stikls, atgādināja nožēlojamu klaunu.

– Es to nespēju, – klauns murmināja. – Es to nespēju.